

"HET BEVALT ME ERG GOED"

Peter Keijzer volgt Edith Lammerts van Bueren op als programmacoördinator Veredeling & Innovatieve teelten bij het Louis Bolk Instituut. Hij heeft zich inmiddels ingewerkt en een beeld kunnen vormen over biologische landbouw en het onderzoek, dat breder blijkt te zijn dan veredeling.

TEKST LEEN JANMAAT | FOTO'S LOUIS BOLK INSTITUUT

Wat is je achtergrond en hoe ben je in het biologisch onderzoek terecht gekomen?

Peter Keijzer: "In Wageningen heb ik plantenveredeling gestudeerd en ben daarna 30 jaar in het veredelingswerkveld actief geweest. Eerst als onderzoeker kleine en nieuwe gewassen in Wageningen en later als commerciële veredelaar bij verschillende kweekbedrijven in de vezelvas- en aardappelveredeling. Afgelopen jaren was ik als directeur-veredelaar

verbonden aan het aardappelkweekbedrijf Fobek. Als kweekbedrijf waren we aangesloten bij het aardappelveredelingsproject BioImpuls. Daarbij was ik penvoerder vanuit de aardappelkweekbedrijven en had regelmatig overleg met Edith. Ze vertelde me vorig jaar dat een opvolger voor haar bij het Bolk moeilijk te vinden was. Voor mij was dit een prikkel om te reageren waarna gesprekken hebben geleid tot deze nieuwe uitdaging. En ik moet zeggen: het bevalt me erg goed."

Wat zijn je belangrijkste uitdagingen?

"Die liggen op meerdere niveaus. Mijn interne uitdaging is om een goed functionerend team te creëren. Dit team is pas vorig jaar geformeerd en groeit snel. Het is breder dan veredeling: we werken ook aan nieuwe gewassen, nieuwe teeltconcepten en verdere verduurzaming van de landbouw. Het veredelingsonderzoek in het project BioImpuls valt onder het programma Groene Veredeling. Dit programma loopt eind volgend jaar af, we werken nu aan een vervolgtraject vanaf 2020. Daarnaast werken we binnen verschillende projecten, regionaal en Europees,

verder aan klassieke veredeling en verbreding van de beschikbare rassenkeuze. Dit veelal samen met bedrijven. We werken ook aan uitwerking en toepassing van een door Edith gelanceerd verbreed verdelingsconcept waarin ketensamenwerking en sociaal-maatschappelijke inbedding en verantwoording voorop staan. Een uitdaging aan de teeltkant ligt bijvoorbeeld bij de eiwitgewassen. We zullen in de toekomst minder dierlijke en meer plantaardige eiwitten moeten consumeren. Dat vraagt om passende gewassen en rassen die in ons klimaat gedijen. Als Louis Bolk Instituut werken we in dat kader aan veldbonen en lupines. Voor lupine willen we rassen ontwikkelen die ook op kalkrijke (klei)gronden groeien en beperkt bitterstoffen bevatten. Zoals bekend, is veredeling een weg van lange adem en geduld, maar de resultaten zijn erg bemoedigend." "Meer specifiek voor de biologisch sector werken we onder andere aan mengteelten. De gangbare sector kijkt wel mee, maar is hierin doorgaans meer afwachtend. Zij ziet toch vooral beperkingen en problemen: welke gewasbeschermingsmiddelen zijn beschikbaar en toegelaten bij mengteelten, of hoe valt de oogst te mechaniseren? Biologische boeren denken eerder in kansen en mogelijkheden. Ook bij mengteelten zijn raseigenschappen van belang:

De toekomst vraagt
om meer plantaardige
eiwitten

CURRICULUM VITAE

- 1981-1987 studie Plantenveredeling (Wageningen Universiteit)
- 1987-1989 onderzoeker Kleine en nieuwe gewassen (Stichting voor Plantenveredeling – Wageningen)
- 1989-1994 veredelaar vezelvas en geniteur ontwikkeling aardappel (Kweekbedrijf Ropta-ZPC – Metslawier)
- 1994-2003 veredelaar vezelvas en aardappel (Dobbelaar Breeding – Sint Jansteen)
- 2003-2017 directeur-veredelaar aardappel (Fobek – Sint-Annaparochie)
- 2018-(heden) programmacoördinator Veredeling & Innovatieve teelten (Louis Bolk instituut – Bunnik)

EIWITBRONNEN

Het Europese Protein2Food-project (2015-2020) heeft tot doel de veredeling, teelt en verwerking van eiwithoudende gewassen tot levensmiddelen te verbeteren. Het gaat hierbij zowel om peulvruchten met een hoog eiwitgehalte als om gewassen met een bijzondere eiwitkwaliteit, zoals amarant en boekweit. Een internationaal consortium van onderzoeksinstituten, bedrijfsleven en universiteiten uit twaalf landen werkt samen om te komen tot een duurzaam werkende keten.

GROENE VEREDLING

Binnen Groene Veredeling lopen op dit moment vijf projecten: Biolimpuls, gericht op aardappelveredeling voor de biologische teelt; veredelingsonderzoeken op tripsresistentie in prei en naar bladluisresistentie in paprika; een multidisciplinaire aanpak om problemen met damping-off in spinazie te verminderen; ontwikkeling van toetsmethoden ten behoeve van de appelveredeling.

◀ Oogst eerstejaars

er is altijd sprake van concurrentie. Bij mengteelt moeten gewassen elkaar de ruimte geven om beide tot ontwikkeling te komen. Een snelle bodembedekking zorgt daarbij voor onkruidonderdrukking. De juiste combinatie van gewassen en rassen hangt naast groeiritmie en plantarchitectuur ook af van gelijktijdige afrijping. Hierin ligt nog een grote uitdaging. Wat we al wel hebben vastgesteld is dat de gecombineerde opbrengst over de jaren stabiel is, al kan het aandeel van de verschillende gewassen binnen die opbrengst wel sterk variëren tussen de jaren. Voor de verdere ontwikkeling van de biologische landbouw wil ik ook het onderwerp productkwaliteit nadrukkelijker agenderen. Daarbij kunnen we kijken naar verschillen tussen rassen, maar vooral ook hoe verhoudt biologisch zich tot gangbaar? Indien er verschillen zijn, op welke onderdelen dan? En daar op aansluitend de vraag hoe je specifieke kwaliteitskenmerken kan meenemen in de selectie van nieuwe rassen?”

Hoe kijk je aan tegen nieuwe veredelingstechnieken zoals CRISPR-Cas9?

“De uitspraak door het Europese hof van Justitie om niet te dereguleren maar strenge eisen te stellen en te blijven stellen aan het gebruik van deze technieken

is positief voor de biologische sector. In geval van deregulering zou het lastig worden om de biologische keten gegarandeerd vrij te houden van producten die met deze technieken zijn ontstaan. Immers, etikettering zou in dat geval vanuit de GMO-wetgeving niet meer verplicht zijn geweest, en afhankelijk worden van nieuwe, aanvullende regelgeving. Maar de nieuwe technieken bieden beslist ook voordelen: ze kunnen bijvoorbeeld helpen om resistentie tegen ziekten en plagen sneller in nieuwe rassen te brengen. Een rem zetten op toepassing ervan kan nadelig uitpakken voor de veredeling en de gangbare landbouwpraktijk in Europa. De angst dat we achterop raken op de rest van de wereld is niet geheel uit de lucht gegrepen. Dat vind ik een gemiste kans voor de verdere verduurzaming van de gangbare landbouw. Juist daar moeten immers snel meters worden gemaakt.”

“Voor de biologische teelt biedt de klassieke veredeling nog voldoende mogelijkheden. Dat heeft bijvoorbeeld het Bioimpuls project bewezen. Zo beschikken we voor het convenant robuuste aardappelrassen van Bionext op dit moment over 20 robuuste rassen. De resistentie tegen Phytophthora is hierin nog gestoeld op één R-gen, en dat is kwetsbaar. In het vervoliprogramma Bioimpuls willen we vol gas doorwerken aan rassen waarin meerdere R-genen het gewas beschermen. De participerende kweekbedrijven zijn nog steeds aangewezen op het voorwerk en uitwisseling van resistent plantmateriaal. Hoewel we al mooie resultaten hebben geboekt, liggen er ook nog uitdagingen om samen aan te pakken. We schrijven nu samen met WUR, Plantum en Bionext aan voorstellen voor een programma Groene Veredeling voor 2020 en daarna, waarin dit wordt meegenomen.” ■

Proefveld Kraggenburg potgoed